

Till:

Nordiska ministerrådet och dess isländska ordförandeskap

Katrín Jakobsdóttir, statsminister, Island

Guðmundur Ingi Guðbrandsson, arbetsmarknads- och nordisk samarbetsminister, Island

Karen Ellemann, generalsekreterare, Nordiska ministerrådet

Från:

Styrelsen för Nordens Fackliga Samorganisation (NFS)

Uttalande från NFS styrelse, vid sitt möte i Helsingfors, den 19 april 2023

Vi vill tacka det isländska ordförandeskapet och Nordiska ministerrådet för ert viktiga initiativ om en trepartsdialog om grön och rättvis omställning.

Vi tror att vi i Norden kan bidra konstruktivt i kampen mot klimatförändringarna, inte bara i våra egna länder, utan också regionalt på nordisk och europeisk nivå, liksom globalt.

För oss i den nordiska fackföreningsrörelsen innebär rättvis omställning (s.k. "Just Transition", så som det är formulerat i Parisavtalet) att klimatpolitiken samspelar med den nordiska modellen, där bland annat välfärd och kollektivavtalsreglerade arbetsmarknader har en stark ställning. Klimatpolitiken medför ändrade produktions- och konsumtionsmönster vilket i sin tur driver på en strukturomvandling av våra ekonomier och arbetsmarknader. Därför är det av avgörande betydelse att arbetsmarknadens parter involveras i processen. Även kollektivavtalen i de nordiska länderna bidrar till en grön och rättvis omställning då partsmodellen både fångar upp förändringar och driver omvandling.

Den nordiska arbetsmarknadsmodellen kännetecknas av god dialog och medarbetarinflytande, vilket får anses som en nyckel till demokratisk förankring samtidigt som det bidrar till att medarbetarnas idéer för en grön omställning tillvaratas. Medbestämmande, konsultation och dialog ska därför stärkas, bland annat genom att dela kunskap och best practice. Låt oss lära av varandra och inspirera andra länder i Europa och världen.

Det är ur dessa perspektiv vi ser positivt på det isländska initiativet. Vi kommer att bidra konstruktivt. Tillsammans representerar vi i NFS mer än 8,5 miljoner löntagare i samhällets alla sektorer. Vi avser att delta fullt ut och förutsätter att såväl Nordiska ministerrådets regeringar och arbetsgivare från samhällets alla sektorer gör detsamma.

Frågan om klimatet och rättvis omställning är en tydlig framtidsfråga. För dagens barn och ungdom handlar det inte bara om framtidsutsikter på arbetsmarknaden, utan också om en planet att leva på. Detta ska vi i arbetslivet hörsamma. Vi kan och ska driva på för en nödvändig omställning som inte lämnar någon utanför. Den nordiska modellen ger oss rätt förutsättningar för detta.

Det är viktigt för oss att dialogen på Island är en reell trepartsdialog där alla deltar på samma villkor. Att mötet leds av någon eller några med erfarenhet från klimat- och arbetsmarknadspolitik, och med förståelse för hur partsmodellerna i Norden fungerar.

Det är också viktigt att trepartsdialogen leder till ett konkret resultat som stakar ut vägen mot den omställning vi står inför. Den ska definiera parternas roll, förpliktelser och verktyg i enlighet med den nordiska traditionen. Mötet bör resultera i politik som kan följas upp av Ministerrådets efterkommande ordförandeskap, såväl som på nationell nivå.

Här ser vi framför oss en nordisk deklaration, med åtaganden som undertecknas av de nordiska regeringarna och arbetsmarknadens parter. En sådan deklaration kommer att stärka de nordiska statsministrarnas vision om att Norden senast 2030 ska vara världens mest hållbara och integrerade region.

En deklaration såväl som trepartsdialogen på Island bör innehålla följande fem element:

- Omställning och strukturomvandling av våra ekonomier. I det här perspektivet handlar det om såväl klimatet som om föroreningar och biologisk mångfald; liksom om elektrifiering, energisäkerhet, konkurrenskraft och sysselsättning.
- Social dialog och de nordiska partsmodellernas betydelser för en effektiv och framgångsrik omställning med en socialt och miljömässigt hållbar strukturomvandling i Norden.
- Att utbildning, livslångt lärande, välfärd och sociala skyddsnät är en förutsättning för att bidra till att medborgarnas kompetenser svarar upp mot de utmaningar vi står inför. Det kräver ett utbildningsutbud med säkrad finansiering och att våra system garanterar en trygghet som fångar upp de som eventuellt riskerar arbetslöshet.
- Den gröna omställningen måste vara kunskapsbaserad och bidra till ett bättre och inkluderande samhälle. Det betyder att vi behöver mer kunskap och forskning om hur omställningen påverkar arbetslivet och alla dess sektorer i stort, liksom hur en kunskapsbaserad samhällsplanering kan bidra till ett jämlikt och jämställt samhälle och goda livsvillkor i stad och land.
- Jämställdhetsperspektivet är ett nordiskt signum och är lika viktig i diskussionen om rättvis grön omställning som i alla andra sammanhang. Den gröna industriella revolutionen och omställningen gynnas av ett brett jämställdhetsperspektiv.

Vi ser fram emot att tillsammans med såväl arbetsgivare som regeringarna i Norden bidra till att vi nu etablerar en framgångsrik gemensam trepartsdialog, förankrad på högsta politiska nivå, om grön och rättvis omställning i Norden.

Med vänlig hälsning

Lizette Risgaard, ordförande, FH, Danmark.

Lisbeth Lintz, ordförande, Akademikerne, Danmark.

Jarkko Eloranta, ordförande, SAK, Finland.

Antti Palola, ordförande, STTK, Finland.

Sonja Jógvansdóttir, ordförande, SAMTAK, Färöarna.

Jess G. Berthelsen, ordförande, SIK, Grönland.

Kristján Þórður Snæbjarnarson, ordförande, ASÍ, Island, och ordförande NFS.

Sonja Ýr Þorbergsdóttir, ordförande, BSRB, Island.

Friðrik Jónsson, ordförande, BHM, Island.

Peggy Hessen Følsvik, ordförande, LO, Norge.

Ragnhild Lied, ordförande, Unio, Norge.

Hans-Erik Skjæggerud, ordförande, YS, Norge.

Susanna Gideonsson, ordförande, LO, Sverige.

Therese Svanström, ordförande, TCO, Sverige och vice ordförande NFS.

Göran Arrius, ordförande, Saco, Sverige.

Magnus Gissler, generalsekreterare, NFS.

